

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การฝึกอบรมทางไกล เป็นรูปแบบการฝึกอบรมที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง แบบอิสระ (Independent Study) โดยอาศัยสื่อเอกสารสิ่งพิมพ์ (Print Media) สื่อโสตทัศนวัสดุ (Audio - Visual Media) สื่อกิจกรรมการปฏิบัติ (Practical Activities) และสื่อกิจกรรมระหว่างบุคคล (Inter - Personal Activities) ไม่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้ารับการอบรมและวิทยากร มีลักษณะตรงข้ามกับการฝึกอบรมในห้องเรียน เหมาะสมกับผู้ที่ไม่สามารถหยุดงานเพื่อไปศึกษาเพิ่มเติม อาศัยอยู่ในชนบทห่างไกล มีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบมาก หรือมีงบประมาณในการศึกษาอยู่จำกัด (Scottish Department, 1982 อ้างถึงในพจนานีย์ ช่วยทอง, 2536 ; สมนึก แปกสสนอง, 2539 ; เอกสารแนะนำระบบการฝึกอบรมทางไกล ศูนย์ฝึกอบรมทางไกล, 2539)

จากลักษณะดังกล่าวสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการพัฒนาข้าราชการพลเรือนที่ปฏิบัติงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นจำนวนมาก ได้นำวิธีการฝึกอบรมทางไกลเข้ามาช่วยในการพัฒนาข้าราชการเพื่อความเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมทั้งแก้ไขข้อจำกัดในการพัฒนาคุณภาพข้าราชการในส่วนภูมิภาค ซึ่งขาดแคลนโอกาสที่จะได้รับการพัฒนา เนื่องด้วยสถานการณ์สังคมไทย และระเบียบการบริหารราชการไทย ไม่เอื้ออำนวยให้ข้าราชการต้องละทิ้งภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในการทำงานมาเพื่อรับการพัฒนาในห้องฝึกอบรม (วรเทพ สวัสดิ์และคณะ, 2526 อ้างถึงในจินตนา บิลมาศ, 2532) ตลอดจนสามารถส่งเสริมการพัฒนาตนเองของข้าราชการอย่างเหมาะสมตามความจำเป็นและประหยัด ก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติคือ ข้าราชการสามารถนำความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน (ประเมินและติดตามผลโครงการฝึกอบรมทางไกล สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2540)

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือนได้พัฒนาระบบการฝึกอบรมทางไกล ซึ่งมีพื้นฐานมาจากการสอนทางไกล โดยยึดแนวคิดดังนี้ (คู่มือการฝึกอบรมทางไกล สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, ม.ป.ป.)

1. ยึดระบบเปิดในการดำเนินการฝึกอบรมทางไกล โดยเปิดใจที่จะรับแนวคิดใหม่และการเปลี่ยนแปลงยึดหยุ่นตามกาลเวลาที่เปลี่ยนไป เปิดหลักสูตรให้กว้างขวางเพื่อสนองความต้องการจำเป็นของข้าราชการทุกสายงาน เปิดสถานที่คือให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกแห่ง เปิดเวลาคือให้การเรียนรู้เกิดขึ้นในทุกเมื่อ โดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกำหนดตารางการเรียนรู้เอง

เปิดวิธีการคือใช้วิธีการกำหนดหลายรูปแบบ เปิดโอกาสคือ ให้ข้าราชการทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ไม่จำกัด แต่มีวินัยในตนเอง

2. มุ่งให้ข้าราชการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นให้น้อยที่สุด สามารถเรียนรู้ที่บ้าน ที่ทำงาน หรือสถานที่อื่นใด เรียนรู้ได้เร็วหรือช้าตามความสนใจ ความพอใจ ความสามารถและความพยายามของแต่ละคน

3. เอื้อต่อการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในรูปแบบที่มีความหลากหลาย เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้สามารถประสบความสำเร็จในการฝึกอบรม โดยมีการตรวจสอบประสิทธิภาพเพื่อการสอนทางไกลให้มีคุณภาพสูงก่อนนำไปใช้ จากแนวคิดดังกล่าวทางสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือนจึงได้จัดดำเนินการพัฒนาข้าราชการโดยการฝึกอบรมทางไกลขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ (จินตนา บิลมาศและคณะ , 2532) คือ

1. เพื่อพัฒนาข้าราชการในส่วนภูมิภาคให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติที่ดี ในการปฏิบัติราชการ

2. เพื่อให้ข้าราชการในส่วนภูมิภาคได้มีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างทั่วถึง เป็นระบบและต่อเนื่อง

การจัดฝึกอบรมทางไกลของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน ในแต่ละหลักสูตรได้ กำหนดการใช้สื่อหลักและสื่อเสริมดังนี้

ตารางที่ 1 สื่อหลักและสื่อเสริมในหลักสูตรต่างๆของโครงการฝึกอบรมทางไกล สำนักงาน ก.พ.

การฝึกอบรมทางไกล	สื่อหลัก	สื่อเสริม
1.หลักสูตรความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติราชการ	ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 3 เล่ม	รายการวิทยุ จุลสาร
2.หลักสูตรการบริหารงานบุคคล	ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 11 เล่ม	รายการวิทยุ จุลสาร การสัมมนาทบทวน
3.หลักสูตรการเขียนหนังสือราชการ	ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 6 เล่ม	รายการวิทยุ จุลสาร
4.หลักสูตรการบริหารสำหรับหัวหน้าส่วนราชการ	ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 12 เล่ม	รายการวิทยุ จุลสาร เทปเสียง วิดีทัศน์
5.หลักสูตรความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงานธุรการ	ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 11 เล่ม	รายการวิทยุ จุลสาร

ที่มา : ศูนย์พัฒนาทางไกล สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน

ในการจัดการฝึกอบรมทางไกล มีข้อจำกัดที่จะทำให้ระบบนี้ไม่เกิดประสิทธิผลที่แท้จริง เนื่องจากข้าราชการที่รับการฝึกอบรมโดยวิธีการสอนทางไกลนั้นไม่มีสิ่งกระตุ้นหรือจูงใจที่ชัดเจนแน่นอน และโอกาสที่จะได้รับผลพวงจากความตั้งใจรับการฝึกอบรมทางไกล ก็ไม่แน่นอนไม่เห็นชัดเจน หรืออาจจะไม่เห็นเลย ความมานะอดสาหะเพื่อการพัฒนาตนเองก็เกิดจากแรงกระตุ้นหรือจูงใจตัวเองของผู้เรียนรู้เท่านั้น (สมโภชน์ นพคุณ และจินตนา บิลมาศ , 2534) รวมทั้งตัวผู้รับการฝึกอบรมต้องควบคุมตนเองได้และมีวินัยในตนเอง จัดแบ่งเวลาเป็นจึงจะสามารถฝึกอบรมได้สำเร็จ ทั้งนี้เพราะผู้รับการฝึกอบรมไม่มีโอกาสได้พบวิทยากรเหมือนการฝึกอบรมในห้อง โดยเฉพาะผู้เข้าอบรมเป็นผู้ใหญ่มีภารกิจต่าง ๆ มากมาย ทั้งในด้านการงาน ด้านอาชีพ ด้านครอบครัว ไม่มีเวลาศึกษาเอกสารการเรียน สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่จะทำให้การฝึกอบรมหรือการเรียนไม่บรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย อันเป็นผลให้เกิดการเลิกเรียนและออกกลางคัน (กมล กล้าหาญ, 2528 ; บุญศรี พรหมพันธ์และคณะ, 2536) ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาโอกาสในการพัฒนาตนเองและงบประมาณของรัฐโดยเปล่าประโยชน์

ดังนั้นในการจัดการฝึกอบรมทางไกลให้แก่ข้าราชการนั้นจะมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด การยอมรับระบบการฝึกอบรมของผู้รับการฝึกอบรมนั้นว่ามีความสำคัญ เนื่องจากการยอมรับกระบวนการฝึกอบรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การฝึกอบรมประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ (วิชราพร หนูฤทธิ , 2532) รวมทั้งยังส่งผลต่อการสนับสนุนให้ข้าราชการเข้าร่วมในโครงการฝึกอบรมทางไกล และเข้าฝึกอบรมตลอดจนจบหลักสูตร กรณีที่ผู้รับการอบรมถูกส่งไปรับการฝึกอบรมโดยตนเองไม่ต้องการ จะพบว่า มีเพียงน้อยคนที่ได้รับประโยชน์ในการฝึกอบรมครั้งนั้น (อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง , เอกสารประกอบวิชาเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการฝึกอบรม อัดสำเนา) ซึ่งสอดคล้องกับ Brother and Zaccarelli (1988) และ Goldstein (1986) ที่ว่าในการจัดฝึกอบรมนั้น หากบุคลากรมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการฝึกอบรม หรือไม่ต้องการรับการฝึกอบรมแล้ว การฝึกอบรมจะไม่ช่วยปรับปรุงคุณภาพของบุคลากรได้อย่างเต็มที่ อาจกล่าวได้ว่า บุคลากรจะไม่ประสบผลสำเร็จในการฝึกอบรม

การยอมรับเป็นกระบวนการทางจิตใจอย่างหนึ่งที่บุคคลตอบสนองต่อนวัตกรรมโดยเริ่มจากการรับรู้ สนใจ ซึ่งเป็นระดับทางจิตใจอย่างหนึ่ง โดยบุคคลจะพัฒนาทัศนคติที่จะชอบหรือไม่ชอบส่งผลต่อการตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรมนั้น ๆ จนท้ายที่สุดก็อาจจะพัฒนาไปจนถึงการตัดสินใจที่จะยอมรับ หรือปฏิเสธนวัตกรรมนั้นในชั้นปฏิบัติหรือระดับพฤติกรรม

Rogers (1983) ได้เสนอกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการยอมรับนวัตกรรม (The Innovation Decision Process) โดยได้แบ่งระดับต่าง ๆ เกี่ยวกับการตัดสินใจที่จะยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรมทั้งหมด 5 ชั้น คือ

1. ชั้นการรับรู้ (Knowledge Stage) เป็นขั้นแรกของกระบวนการตัดสินใจ บุคคลได้รู้จักนวัตกรรมและได้แสวงหาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมนั้น ๆ

2. **ขั้นการจูงใจ (Persuasion Stage)** เป็นขั้นที่บุคคลจะเริ่มสร้างความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบนวัตกรรม ซึ่งจะมีผลไปถึงการตัดสินใจที่จะยอมรับนวัตกรรมในระดับต่อไป

3. **ขั้นการตัดสินใจ (Decision Stage)** เป็นขั้นที่บุคคลจะประเมินความรู้ ความคิดที่ได้รับมาแล้ว จะตัดสินใจว่าจะยอมรับนวัตกรรมนั้นหรือไม่

4. **ขั้นการนำไปใช้ (Implementation Stage)** เป็นขั้นที่บุคคลจะนำนวัตกรรมไปใช้ เขาต้องรู้ว่าเมื่อนำไปใช้จะประสบปัญหาอะไรและสามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้อย่างไร

5. **ขั้นการยืนยัน (Confirmation Stage)** เป็นขั้นที่บุคคลจะต้องได้รับแรงเสริม แรงกระตุ้น เพื่อสร้างความมั่นใจในการตัดสินใจของเขา เพื่อยืนยันการตัดสินใจ

การฝึกอบรมทางไกลเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่ง ที่สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน นำมาเป็นการฝึกอบรมอีกรูปแบบหนึ่ง เพิ่มเติมจากการฝึกอบรมในห้องที่มีอยู่เดิม รวมทั้งยังไม่ได้จัดครอบคลุมในทุกหลักสูตรของการฝึกอบรมข้าราชการ การฝึกอบรมทางไกลจึงเป็นนวัตกรรมใหม่สำหรับข้าราชการในสังกัดสำนักงาน ก.พ. นวัตกรรมใหม่ที่เกิดขึ้นอาจจะมีทั้งผู้ที่ยอมรับและปฏิเสธ ดังนั้นในการจัดการฝึกอบรมทางไกลให้มีประสิทธิภาพ การยอมรับการฝึกอบรมทางไกลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจึงมีความสำคัญมาก เนื่องจากจะช่วยให้การฝึกอบรมประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ในการที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม จะยอมรับการฝึกอบรมทางไกลนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน เช่น

คุณลักษณะของนวัตกรรม ตามที่ Rogers and Shoemaker (1971) กล่าวถึงคุณลักษณะของนวัตกรรมตามที่ยอมรับรู้สึก เป็นปัจจัยสำคัญในการยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรม Miles อ้างถึงในสำลี และเผ่าไทย ทองธิว (2526) ได้รวบรวมคุณสมบัติและลักษณะของนวัตกรรมที่มีผลต่อการยอมรับของบุคคล ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการจัดการและการใช้นวัตกรรมต้องไม่แพงเกินไป ความสะดวกในการใช้นวัตกรรม เป็นนวัตกรรมสำเร็จรูป ความยากง่ายในการใช้นวัตกรรมและความสอดคล้องกับลักษณะของสังคมที่จะใช้นวัตกรรมนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีรวัฒน์ พึ่งเจริญ (2538) ที่พบว่า คุณสมบัติของนวัตกรรมที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา คือคุณค่าของนวัตกรรม ความสะดวกในการใช้ และราคาของนวัตกรรม และเสริมศิลป์ ปานนิล (2536) พบว่านวัตกรรมที่มีความยุ่งยากในการใช้มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมของครูวิชาการ

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับนวัตกรรมอีกประการหนึ่ง คือการสนับสนุนทั้งด้านนโยบาย งบประมาณ และการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ตามที่ Weidner and Mailer (1975) และ Arbuckle (1977) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารของสถาบันต้องให้การสนับสนุน โดยมีนโยบายชัดเจน มีงบประมาณสนับสนุนเพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nobel (1974) พบว่าองค์ประกอบที่ทำให้ครูเต็มใจที่จะทดลองหรือนำนวัตกรรมด้านการสอนแบบต่างๆมาใช้ขึ้นอยู่กับแนวนโยบายของผู้บริหาร และสอดคล้องกับงานวิจัยของผู้นักวิจัยหลายๆท่าน เช่น สุวรรณา เอี่ยมสุขวัฒน์

2522 ; ภารดี ศิริบุรุษี, 2525 ; วีรวัฒน์ พึ่งเจริญ, 2538 พบว่าการให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับนวัตกรรม

ในการดำเนินการจัดฝึกอบรมทางไกลของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำหลักสูตรการฝึกอบรมทางไกลไปดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมทางไกลหลักสูตรต่าง ๆ นั้น ความพร้อมในการดำเนินการของโครงการฝึกอบรมทางไกล ถือเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้การฝึกอบรมทางไกลประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ขั้นตอนการดำเนินการของโครงการฝึกอบรมทางไกลซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้บริหาร การฝึกอบรม ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การจัดส่งเอกสารทางไปรษณีย์ ประสิทธิภาพชุดการเรียนด้วยตนเอง ประสิทธิภาพสื่อเสริม และการให้คำปรึกษาแก้ปัญหา ในส่วนของการประชาสัมพันธ์นั้น Harlow อ้างถึงในวิรัช ลภีรัตนกุล (2529) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ว่า การประชาสัมพันธ์ คือภาระหน้าที่เพื่อให้เกิดความเข้าใจ การยอมรับและการร่วมมือระหว่างองค์กรหรือกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ Rogers (1983) ที่กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรม การตระหนักว่ามีนวัตกรรม ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้ และหลักการมีผลต่อการยอมรับนวัตกรรม การจัดส่งเอกสารทางไปรษณีย์ ทวีป อภิลิธิ (2528) กล่าวว่า การเรียนการสอนโดยระบบทางไกลจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด สื่อหรือเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะส่งความรู้ไปยังผู้เรียนที่อยู่ห่างไกลต้องมีประสิทธิภาพ และอยู่ในลักษณะที่พร้อมจะนำไปใช้งานได้ทันที ความพร้อมและความคล่องตัวในการจัดส่งเอกสารสิ่งพิมพ์ทางไปรษณีย์ไปสู่ผู้เรียนจะต้องมีประสิทธิภาพ ส่วนประสิทธิภาพชุดการเรียนด้วยตนเอง Neil (1981) กล่าวว่าระบบการสอนทางไกลจะประสบความสำเร็จได้นั้น การสร้างและผลิตวัสดุการเรียนจะต้องมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับ สำหรับประสิทธิภาพของสื่อเสริมนั้นมีความสำคัญต่อระบบการศึกษาทางไกล เนื่องจากสื่อเสริมจะช่วยเก็บตกต่อเติมความรู้ให้แก่ผู้เรียนมีความรู้กระจ่างสมบูรณ์ขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Jenkin (1981) พบว่ารูปแบบการสอนทางไกลที่มีประสิทธิภาพสูงสุด คือการสอนโดยใช้สื่อประสมประกอบด้วยสิ่งพิมพ์เอกสาร รายการวิทยุกระจายเสียงและรายการวิทยุโทรทัศน์ เนื่องด้วยการฝึกอบรมทางไกลผู้เข้ารับการอบรมและวิทยากรมีโอกาสซักถามและตอบคำถามหรือข้อสงสัยได้น้อยมาก เมื่อเกิดปัญหาจากการศึกษาชุดการเรียนหรือปัญหาที่เกิดจากการทำงาน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจึงปรึกษาปัญหาด้วยวิธีโทรศัพท์หรือติดต่อทางไปรษณีย์ ดังนั้นถ้าขั้นตอนการดำเนินการของโครงการฝึกอบรมทางไกลมีประสิทธิภาพย่อมจะนำไปสู่การยอมรับการฝึกอบรมทางไกลของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

การฝึกอบรมทางไกลเป็นการฝึกอบรม ที่มุ่งให้ผู้เข้าอบรมสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้ารับการอบรมกับวิทยากร ดังนั้นวิธีการเรียนด้วยตนเองจึงน่าจะเป็นตัวแปรอีกประการหนึ่งที่จะส่งผลต่อการยอมรับการฝึกอบรมทางไกล เนื่องจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเป็นผู้รับผิดชอบในการเรียน คิดหาวิธีเรียน การปฏิบัติตนในการเรียน

กิจกรรมการเรียน การฝึกปฏิบัติ การจัดเวลาเรียน สถานที่และสภาพแวดล้อมทางการเรียน รวมทั้งประเมินการเรียนรู้ของตนเอง (Merriam and Caffarella , 1991) เมื่อผู้เรียนมีวิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Warren L. Haslam and William F. Brown อ้างถึงในจรีพร พูลสงวน , 2539) หากผู้เข้ารับการฝึกอบรมประสบความสำเร็จในการศึกษาด้วยตนเอง ย่อมจะนำไปสู่การยอมรับการฝึกอบรมทางไกลด้วย

ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นอาจสรุปได้ว่า นอกจากตัวแปรด้านคุณลักษณะการฝึกอบรมทางไกล และตัวแปรด้านการสนับสนุนแล้ว ยังมีตัวแปรด้านขั้นตอนการดำเนินการของโครงการฝึกอบรมทางไกล และตัวแปรด้านวิธีการเรียนด้วยตนเอง ที่เป็นตัวแปรสำคัญต่อการยอมรับการฝึกอบรมทางไกล

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงกล่าวได้ว่าการฝึกอบรมทางไกลมีความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถและทัศนคติในการปฏิบัติงานของข้าราชการ ผู้วิจัยตระหนักในความสำคัญของการฝึกอบรมทางไกล อันเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่สำคัญซึ่งช่วยให้ข้าราชการในส่วนภูมิภาค ได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ รวมทั้งนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมทางไกลไปใช้ในการปฏิบัติราชการให้เกิดประสิทธิภาพ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต อนึ่งผู้วิจัยพบว่ามีผู้วิจัยเกี่ยวกับตัวแปรด้านต่างๆ ทั้ง 4 ด้านที่ได้กล่าวมาข้างต้นมีผลต่อการยอมรับการฝึกอบรมทางไกล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อการยอมรับการฝึกอบรมทางไกล ของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ผลของการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงระบบการฝึกอบรมทางไกลในหลักสูตรต่างๆ ของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและการยอมรับของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทางไกล นอกจากนี้ยังคาดว่าจะส่งผลให้ข้าราชการให้ความสนใจสมัครเข้าร่วมโครงการมากยิ่งขึ้นเพื่อพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ รวมทั้งเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการยอมรับการฝึกอบรมทางไกลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในโครงการฝึกอบรมทางไกล สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับการฝึกอบรมทางไกลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมกับตัวแปรด้านคุณลักษณะของการฝึกอบรมทางไกล ด้านการสนับสนุน ด้านขั้นตอนการดำเนินการของโครงการฝึกอบรมทางไกล และด้านวิธีการเรียนด้วยตนเอง
3. เพื่อศึกษาตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการยอมรับการฝึกอบรมทางไกลของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทุกหลักสูตรในปี พ.ศ.2541 ในโครงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
2. ตัวแปรที่ศึกษาเพื่ออธิบายความแปรปรวนของการยอมรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ดังนี้
  - 2.1 ด้านคุณลักษณะของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
    - 2.1.1 ค่าใช้จ่าย
    - 2.1.2 ความสะดวกในการใช้
    - 2.1.3 ประโยชน์และคุณค่า
  - 2.2 ด้านการสนับสนุน
    - 2.2.1 นโยบาย
    - 2.2.2 งบประมาณ
    - 2.2.3 ผู้บังคับบัญชา
  - 2.3 ด้านขั้นตอนการดำเนินการของโครงการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
    - 2.3.1 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
    - 2.3.2 การจัดส่งเอกสารทางไปรษณีย์
    - 2.3.3 ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
    - 2.3.4 ประสิทธิภาพของสื่อเสริม
    - 2.3.5 การบริการให้คำปรึกษาและแก้ปัญหา
  - 2.4 ด้านวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง
    - 2.4.1 วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง
      - 2.4.1.1 กำหนดเป้าหมาย
      - 2.4.1.2 กำหนดตารางเวลาศึกษาเอกสาร
      - 2.4.1.3 ล่าช้าเวลาเรียนสื่อเสริม
    - 2.4.2 ปฏิบัติตามแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง
      - 2.4.2.1 ศึกษาเอกสารด้วยตนเอง
        - (1) อ่านคำชี้แจงก่อนเรียน
        - (2) ทำแบบประเมินผลก่อนเรียน
        - (3) ศึกษาเอกสาร
        - (4) ทำแบบฝึกหัดหรือกิจกรรม
        - (5) ทำแบบประเมินผลหลังเรียน
      - 2.4.2.2 ศึกษาสื่อเสริม

3. หลักสูตรฝึกอบรมทางไกล 5 หลักสูตร
  - 3.1 หลักสูตรความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติราชการ
  - 3.2 หลักสูตรการบริหารงานบุคคล
  - 3.3 หลักสูตรการเขียนหนังสือราชการ
  - 3.4 หลักสูตรการบริหารสำหรับหัวหน้าส่วนราชการประจำภูมิภาค
  - 3.5 หลักสูตรความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงานธุรการ

คำจำกัดความ

1. การฝึกอบรมทางไกล หมายถึง การเรียนรู้ด้วยตนเองนอกห้องฝึกอบรม โดยการใช้สื่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสื่อหลักในการเรียน มีการประเมินผลการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ และจัดส่งทางไปรษณีย์
2. การยอมรับการฝึกอบรมทางไกล หมายถึง การที่ผู้ผ่านการฝึกอบรมทางไกล ได้รับความรู้ ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมทางไกลและนำความรู้ แนวคิด จากเนื้อหาในชุดการเรียนรู้ ไปใช้ในการปฏิบัติงาน
3. ตัวแปร หมายถึง สิ่งที่ส่งผลต่อการยอมรับการฝึกอบรมทางไกล ของผู้ผ่านการฝึกอบรมในโครงการฝึกอบรมทางไกล ของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ได้แก่ คุณลักษณะของการฝึกอบรมทางไกล การสนับสนุน ขั้นตอนการดำเนินการของโครงการฝึกอบรมทางไกล และวิธีการเรียนด้วยตนเอง
4. คุณลักษณะของการฝึกอบรมทางไกล หมายถึง ลักษณะต่าง ๆ ของการฝึกอบรมทางไกล ได้แก่ ค่าใช้จ่าย ความสะดวกในการใช้ ประโยชน์และคุณค่า
5. การสนับสนุน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้บริหารส่งเสริมให้เกิดขึ้นในหน่วยงาน ประกอบด้วย การมีนโยบายและแผนสนับสนุน การสนับสนุนด้านงบประมาณ รวมทั้งการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา
6. ขั้นตอนการดำเนินการของโครงการฝึกอบรมทางไกล หมายถึง การดำเนินการจัดฝึกอบรมทางไกลในแต่ละหลักสูตร เริ่มตั้งแต่ การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การจัดส่งเอกสารทางไปรษณีย์ ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองและสื่อเสริมต่าง ๆ และการบริการให้คำปรึกษาแก่ปัญหาต่าง ๆ
7. วิธีการเรียนด้วยตนเอง หมายถึง วิธีการเรียนตามกระบวนการเรียนด้วยตนเองโดยผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบในการวางแผนการเรียนด้วยตนเอง และปฏิบัติตามแผนการเรียน
8. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทางไกล หมายถึง ข้าราชการพลเรือนที่สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ในปีพ.ศ. 2541 โครงการฝึกอบรมทางไกลของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับเจ้าหน้าที่และผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดโครงการฝึกอบรมทางไกลของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน เพื่อตระหนักถึงสิ่งที่ส่งผลให้ระบบการฝึกอบรมทางไกลเป็นที่ยอมรับของข้าราชการมากขึ้น
2. เป็นแนวทางแก่สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน ในการปรับปรุง และพัฒนาส่งเสริมระบบการฝึกอบรมทางไกลของข้าราชการ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
3. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการแพร่กระจายและการยอมรับการฝึกอบรมทางไกลสำหรับผู้สนใจในด้านนี้
4. เป็นแนวทางให้แก่ผู้ผลิตชุดฝึกอบรมทางไกล ผลิตชุดฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม